

Gedichten voor wie wil zoeken en nieuwsgierig is naar de eindigheid ★★★★★

door Albertina Soepboer

De donkere kamer (2023), Aly Freije & Annemarie van Buuren.

Een selfie maken valt niet meer weg te denken uit onze digitale cultuur. Je pakt je mobiel, je gezicht kijkt naar het scherm en hupsakee, daar sta je dan midden in je eigen foto.

Het is een snelle manier van een foto maken en het gaat om niks anders dan jezelf laten zien. Wie de nieuwe dichtbundel *De donkere kamer* van Aly Freije (Veelerveen, 1944) ter hand neemt, ontdekt dat er andere manieren zijn om te laten zien wie je bent. Samen met fotografe Annemarie van Buuren maakte ze een intrigerende zoektocht naar wie we zijn op deze chaotische planeet en ook hoe eindig dat is.

Het motto van de bundel staat in een gedicht: 'een dichter moet als een fotograaf / de donkere kamer in om aan het licht / te brengen, verlies een grond te geven'. In gedichten die overrompelen met metaforen en diffuse zwart-witfoto's wordt dat verlies in kaart gebracht. Dat een engel, als lichtdrager en gevederd wezen daar een belangrijke rol in speelt is geen toeval. Zijn komst is dubbelzinnig: 'ze betreft een zeecontainer / krijgt een engel aan de deur die hoest / ze weten beiden van de dissonanten / een knarsend slot, wrakhout'. Ze gaan het avontuur aan, het is schimmig net als de foto's en tot slot brengt de engel tekens als de 'ik' bijna verdrinkt.

Met doodse ogen staarden dictators

In de volgende twee delen worden de gedichten en de foto's steeds scherper: 'in foto's probeert ze verlangen / vast te leggen, het waaien / van boomtoppen, wuivend gras / geuren van jeneverbes / vervliegend over een onbevangen lijf'. Tegelijkertijd is daar deze wereld: 'oorlognieuws rukte op, een wereld op zijn kop / met doodse ogen staarden dictators / uit weggeslagen gevels'. Hoe blijven mensen dan verdergaan? In het laatste gedicht komt iets wat je als antwoord mag lezen:

het snelle vleugelgewapper
van een stijgende veldleeuwrik
de geuren van bloei
van sterrenmos en vrouwenmantel
getinkel en tinteling op de huid van zon en wind

(...)

het zachte zoemen
van de draaiende planeet
waarop we horizon zoeken
tot onverbiddelijk
een rand is bereikt

De donkere kamer is een bijzonder geheel van foto's en gedichten die laten associëren en verbinden. De foto's tonen randen van landschappen, dingen, maar ook het lichaam van een vrouw, een plant. Deze beelden laten langzaam dingen tevoorschijn komen, een groot contrast met de snelle selfie. Dit is een bundel voor wie wil zoeken, reflecteren en dan weer rustig ademen.

Titel *De donkere kamer*

Auteur Aly Freije & Annemarie van Buuren

Uitgeverij In De Knipscheer

Prijs 16,50 euro (48 blz.)

★★★★★

Bron: *Dagblad van het Noorden*, 26 oktober 2023